Jüdische Pester Zeitung.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריערען
אונד דער פרענומעראציאָנס-טערמין בעגיננט מיט דעם עמפפאנג דעם ערסטען בלאטטעס.

דיא רעדאקציאָן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
אלט-גאססע נומ' 1,
וואָהין מאן אויך דיא פרענומעראציאָנסגעלדער צו זענדען בעליעבט.

יודישע
פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דריימאל וואָכענטליך
מאָנטאג, מיטטוואָך אונד פרייטאג,
אונד קאָסטעט
פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולדען עסט.-וועהר.
האלביעהריג 5 „ „ „
פיערטעליעהריג 2 גולד' 50 קר' ע'-וו'.
פירים אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולדען עסט.-וועהר.
האלביעהריג 5 גולד' 50 קר' ע'-וו'.
פיערטעליעהריג 2 „ 75 „ „

Nr. 48, צעהנטער יאהרגאנג | פעסט, מאָנטאג יט ניסן ה.ת'ר'ל'ח' | Pest, den 22. April 1878.

דאס עוויגע שוואנקען.

יא, עס איזט איין עוויגעס שוואנקען, שווינגען אונד שוועבען אויף דען שטייגענדען אונד פאללענדען וועללען דער טאגעס-געשיכטע. איינען טאג לויטעט עס קריעגעריש, דען צווייטען טאג פריעדליך אונד דען דריטטען וויעדער קריעגעריש — אונד זאָ געהט דאס ביז אינס אינענדליכע פאָרט. זייט פאָריגעם מיטטוואָך זינד פערשיעדענארטיגע דעפעשען מיט דען פערשיעדענארטיגסטען מעלדונגען איינגעטראָפפען. דאָננערסטאג האט עס געהייסען, דאס ענדליך דאָך איינע פאָר-קאָנפערענץ אין בערלין צו שטאנדע קאָממען ווירד, אין וועלכער פאָר אללעם דער אלטע פאריזער פערטראג מיט דעם נייען פערטראג פאָן סאן שטעפאנאָ פערגליכען ווערדען זאָלל — אונד שאָן פרייטאג וואר דיא נאכריכט איינגעלאנגט, דאס ענגלאנד בייא זיינער ערסטען פאָדערונג בעשטעהט, דאס נעמליך רוסלאנד דען גאנצען פערטראג פאָן סאן שטעפאנאָ דעם קאָנגרעסע צור איבערפריפונג פאָרלעגען זאָלל, זאָנסט וויל זיך אבער ענגלאנד אויף גאר קיינע אנדערען פערהאנדלונגען איינלאססען. — זאמסטאג פריה אבער קאם שאָן וויעדער איינע דעפעשע מיט דער מעלדונג, דאס דיא פאָר-קאָנפערענץ אין בערלין זיכער צו שטאנדע קאָממט, אונד דאס זאָגאר שאָן דיא איינלאדונגען צו דיעזער קאָנפערענץ אן דיא אייראָפעאישען גראָסמעכטע פערזענדעט וואורדען; אללײן שאָן זאמסטאג אבענד בראכטע איינע לאָנדאָנער דעפעשע דיא מעלדונג, דאס גאר קיינע אויסזיכטען מעהר אויף איינע קאָנפערענץ אָדער אויף איינען קאָנגרעס פאָרהאנדען זינד, רוסלאנד וויל דורכאויס ניכטס נאכגעבען, ענגלאנד וואָללע זיך דאהער פאָן דען רוסישען שפיטצביבעריען ניכט לענגער בייא דער נאזע הערומציעהען לאססען.

אינצווישען האט פירסט ביסמארק אין בערלין אן איינעם פריעדענס-פערזוכע געארבייטעט; ער טראט אלס פריעדענס-פערמיטטלער אויף, אים איינען פריעדליכען פערגלייך צו ערציעלען. — מאן האָפפטע נון, דאסס דאס גראָסע דייטשלאנד זיינען רוסישען נאכבאר דאצו בעוועגען ווירד, דעם פריעדען צו ליעבע עטוואס נאכצוגעבען; אבער מאן האט וויעדער פערגעססען, דאס פירסט ביסמארק דער שאָפפער דעם דרייא-קאיזער-בינדניססעס איזט, דאס ער ליעבער אויף זייטע רוסלאנדס שטעהט, אונד דאס ער נור אינזערע מאָנארכיע מיט רוסלאנד אויסגלייכען וויל, דאמיט דאנן ענגלאנד אלליין בלייבע אונד דאהער נור ענגלאנד צור נאכגיעביגקייט געצוואונגען ווערדע. — ענגלאנד האט דיעזען ביסמארק'שען הינטערגעדאנקען גלייך הערויסגעפינדען, אונד עס ערקלערטע, דאס עס אויך אהנע מיטהילפע דער עסטערייך-אונגארישען מאָנארכיע דען קריעג געגען רוסלאנד אויפנעהמען קאָננע. ענגלאנד קאנן אויך נאָך אויף 100000 טירקען אונד 50000 גריעכען רעכנען, דיא איהם צו הילפע געהען ווערדען. דורך דיא פערמיטטלונג ענגלאנדס איזט עס אויך שאָן געלונגען, אין דען רעוואָלוציאָנערען גריעכישען פראָווינצען דער טירקייא דען פריעדען הערצושטעללען. דיא גריעכען אונד טירקען ווארטען נור אויף דען רוף ענגלאנדס, אים דען קאמפף געגען דיא רוסען אויפצונעהמען.

אין קאָנסטאנטינאָפעל איזט אין דען לעטצטען טאגען אבערמאלס איין מיניסטער-וועכסעל איינגעטרעטען, דיא ביזהעריגען טירקישען מיניסטער דאנקטען אב, אונד אנשטאטט איהרער וואורדע איין נייעס מיניסטעריאום ערנאננט. — דיא דעפעשען מעלדען, דאסס דאס נייע טירקישע מיניסטעריאום נאָך רוסען-פיינדליכער אלס דאס ביזהעריגע איזט, אונד דאס זאָמיט דיא טירקייא ביים ענגליש-רוסישען קריעגע שאָן גאנץ זיכער אונד געוויס אויף זייטע ענגלאנדס זיין ווירד. דער רוסישע גראָס-פירסט ניקאָלויס ערקלערטע בערייטס, ער ווערדע קאָנסטאנטינאָפעל בעזעטצען, דען סולטאן אונד דיא מיניסטער אין דען קערקער ווערפען, זאָבאלד ער דיא איבערצייגונג געווינט, דאס דיא טירקייא ווירקליך מיט ענגלאנד צוזאממען געגען רוסלאנד אויפטרעטען וויללל. אבער דיא טירקייא לאָסט זיך ניכט אבשרעקען, דיא טירקישען ארמעען האבען זיך אין דער אומגעבונג פאָן קאָנסטאנטינאָפעל אונד גאלליפאָלי טיכטיג בעפעסטיגט אונד ווערדען זיך פאָן איהרען בעפעסטיגטען שטעללונגען ניכט לייכט פערדרענגען לאססען.

דיא ערביטטערונג דער רומענען געגען דאס רוסישע טרייבען אין איהרעם לאנדע וואָכסט מיט יעדעם טאגע, דיא אויפרעגונג אונטער דער רומענישען בעפאָלקערונג איזט אונגעהייער גראָס, אין דען רומענישען דעפוטירטען - זיטצונגען ווירד פאָרטוועהרענד בעראטהען, וויא מאן זיך דיא רוסען פאָם האלזע שאפפען קאָננטע. דיא רומענען זעהען זיך אויף אללען זייטען נאָך פערבינדעטען אום, אים נור יעמאנדען נאָך צו האבען, מיט דעם מאן דען קאמפף געגען דיא פרעכען רוסען אויפנעהמען קאָננטע. אין איינער דעפוטירטען-זיטצונג וואורדע בערייטס בעשלאָססען, דיא רומענישע ארמעע אין דיא קארפאטהען געגען זיעבענבירגען צו שיקען, דאמיט זיא אינצווישען פאָן דען רוסען ניכט ענטוואפפנעט ווערדען זאָללען.

זאָ שטעהען היינטע דיא דינגע, זיא זינד אויף דאס אייסערסטע געשפאננט — אונד דאָך וויססען וויר נאָך אימטער ניכט, וויא לאנגע נאָך דיעזע שפאננונג דויערן ווירד. נאָך פאָר צווייא מאָנאטען זאגטע מיניסטער-פרעזידענט טיסאָ אים אונגארישען רייכסטאגע: "דיעזער קריעגס-צושטאנד דארף זיך ניכט לאנגע פערשלעפפען, דא יעדע ווייטערע פערשלעפפונג דיעזעס צושטאנדעס אינס בעדייטענדען שאדען פעראורזאכט. דיא רעגיערונג ווערדע אללעס מאָגליכע אנווענדען, דאמיט קיינע אבזיכטליכע פערשלעפפונג איינטרעטע." זאָ שפראך טיסאָ אם 19-טען פעבער (זיעהע נ' 23) אונד ער עררוארטעטע דאמאלס דען צוזאממענטריטט דעם קאָנגרעסעס פיר אנפאנגס מערץ — אונד היינטע צעהלען וויר שאָן דען 22-טען אפריל, דיא "פערשלעפפונג" דויערט נאָך אימטער פאָרט אונד פאָן דעם קאָנגרעסע קאנן נאָך אימטער קיינע רעדע זיין.

דיא פערהאנדלונגען דער שטאאטס-מעננער דויערן נאָך אימטער פאָרט; אבער אויך דיא קריעגס-ריסטונגען ווערדען טאג טעגליך מיט גראָסערעם אייפער בעטריעבען. דיא פערהאנדלונגען דייטען וואָהל באלד אויף קריעג אונד באלד אויף פריעדען, אבער דיא אונגעהייערען קריעגס-ריסטונגען, דיא מיט יעדעם טאגע צונעהמען, דייטען דאָך נור אויף קריעג! אין דער געגענד זידליך פאָן קאָנסטאנטינאָפעל שטעהען זיך דיא ענגלענדער אונד רוסען זאָ נאהע איינאנדער געגענאיבער, דאס עס לייכט צום קאמפפע קאָממען קאנן, בעפאָר נאָך דיא פערהאנדלונגען דער שטאאטס-מעננער צו ענדע זינד. בעפאָר נאָך דער קאָנגרעס צוזאממענטריטט, קאָננטע דיא וועלט פלאָטצליך מיט דער נאכריכט איבערראשט ווערדען, דאס שאָן צווישען גאלליפאָלי אונד קאָנסטאנטינאָפעל איינע זעהר בעדייטענדע שלאכט צווישען ענגלענדערן אונד רוסען שטאטטגעפונדען העטטע.

פירסט ביסמארק איזט יעטצט דאהער מיט פאָלגענדעם פלאנע אויפגעטרעטען: פאָר אללעם זאָללען זאָוואָהל דיא ענגלישען קריעגס-שיפפע אלס אויך דיא רוסישען ארמעען דיא אומגעגענד קאָנסטאנטינאָפעלס פערלאססען. ביידע זאָללען זיך ביז אויף דרייסיג מיילען פאָן קאָנסטאנטינאָפעל ענטפערנען. דיא רוסען זאָללען זיך ביז אדריאנאָפעל אונד דיא ענגלישען קריעגס-שיפפע ביז איבער דיא דארדאנעללען הינויס צוריקציעהען. זאָבאלד ענגלאנד אונד רוסלאנד אויף דיעזען אנטראג איינגעהען ווערדען, זאָללען דיא פערהאנדלונגען וועגען דער פאָר-קאָנפערענץ אונד וועגען דעם קאָנגרעסעס בעגיננען.

אבער ענגלאנד ווירד אויף דיעזען ביסמארקישען אנטראג ניכט זאָ לייכט איינגעהען. דיא ענגלישען קריעגס-שיפפע קאָננען ניכט זאָ לייכט דיא דארדאנעללען וויעדער פערלאססען, דא זיא צו פירכטען האבען, דאס זיא דאנן ביים אבערמאליגען ריקציגע דיא דארדאנעללען וויעדער פאָן זייטע דער רוסען אבגעשפערט פינדען ווערדען. ענגלאנד קאנן זיך ניכט דער געפאהר אויסזעטצען, אינדעם עס זיך אוים דען דארדאנעללען צוריקציעהט, דאנן ביים נאָטהווענדיגען ריקצוגע דיא דארדאנעללען געשלאָססען צו פינדען, אונד זאָ דיא פריכטע איינעם זייט צווייא מאָנאטען בעפאָלגטען פלאנעס וויעדער צו פערליערען.

וויר גלויבען ניכט מעהר, דאס עס דען פערהאנדלונגען דער שטאאטס-מעננער נאָך געלינגען קאָננטע, דען אויסברוך דעם קריעגעס צו פערהינדערן. דיא קריעגס-ריסטונגען זינד שאָן גאר צו וויית פאָרגעשריטטען, אונד אין דיעזעם פאללע פפלעגט עס זעהר זעלטען אָהנע קריעג אבצולויפען. וויר ווירדען אונס זעהר פרייען, ווענן וויר אונס דיעסמאל גענאירט העטטען אונד דאס עס ענדליך דאָך צו קיינעם קריעגע קאָממען ווירדע — אבער וויר מאכטען שאָן נור גערנע דיא אבריסטונגען זעהען, דענן בלאָס אין דיעזעם פאללע קאָננטען וויר אן דען פריעדען גלייבען.

וואס אונזערע מאָנארכיע בעטריפפט? —

— נון, וויר האבען פערהעלטניסמעסיג איינע אונגעהייער גראָסע ארמעע, דיא יעהרליך אונגעהייער פיעלע מיללייאָנען פערשלינגט; אבער יעטצט, דא עס אן דער צייט וועררע, רוסלאנד צו צייגען, דאס עס דאָך אויסער דער ענגלישען אויך נאָך איינע אנדערע ארמעע צו פירכטען העטטע, ריהרט זיך אונזערע ארמעע גאר ניכט! פאָן איינעם "מארש-בעפעהל" אָדער פאָן איינער אָפפענטליכען קריעגס-ריסטונג איזט בייא אונס נאָך אימטער קיינע רעדע. ווארים גראף אנדראשי נאָך אימטער זאָ רוהיג אונד זאָ זיכער דעם ענגליש-רוסישען שטרייטע צוזיעהט, וויים ניעמאנד. זיינע אנטוואָרט לויטעט אימטער: "דיא אייראָפעאישען אינטערעססען מיססען וויר מיט אייראָפא צוזאממען, אונזערע אייגענען אינטערעססען אבער מיססען וויר זעלבסט וואהרען." — ביז היינטע אבער זינד נאָך ניכט דיא אייראָפעאישען אונד נאָך ניכט אונזערע אינטערעססען געוואהרט! — ווילל פיעללייכט אונזער אויסווערטיגער מיניסטער גראף אנדראשי ווארטען, ביז איין אנדערער פאָראנגעהט, אים זיך דאנן נאָך דיעזעם פאָרגאנגע ריכטען צו קאָננען?

זיציאָן" פאָן דער רעגיערונגס-פארטייא-אונטערשיי-
דעט. אללעם איבריגע קאנן טיסאָ קאַלמאַן איוך
אלס זיין אייגענעם פראָגראמם ערקלערען!

*) (עסטערדייך אונד לאָרד דערבי.) בעקאננטליך האט לאָרד דערבי אין זיינער רעדע אים ענגלישען פארלאמענטע עס געוואגט, איבער עסטערדייך אין אונערהאָרטער וועיזע צו שימפפען. ער זאגטע אונטער אנדערם, דאס עסטערדייך אין דען קריעג ניכט ציעהען קאנן, ווייל עס זיך ניכט איינמאל אויף זיינע ארמעע פערלאססען קאנן, דא דיא טשעכישען, קראָאטי-שען אונד סלאווישען סאָלדאטען געגען רוסלאנד נימטער קעמפפען ווערדען. — אין בערלינער בלאטט אייסערט זיך היעריבער וויא פאָלגט: „דיא אייסערונג דערבי'ס איזט איינע שמעהליכע פער-ליימדונג געגען דיא עסטערדייכישע ארמעע. דיא קאָניגין פאָן ענגלאנד האט דער עסטערדייכישען מאָנ-ארכיע אלס קריעגס-אונטערשטיטצונגס-געלדער 30 מילליאָנען פפונד שטערלינג אונד וועהרענד דער קריעגס-דויער מאָנאטליך נאָך 1 מילליאָן פפונד שטערלינג געבען וואָללען, אום אים פעראיינע מיט ענגלאנד דען קאמפף געגען רוסלאנד אייפ-צונעהמען. קאָננטע מאן זיך אויף דיא עסטערדיי-כישע ארמעע ניכט פערלאססען, זאָ ווירדע דיא ענגלישע קאָניגין דאָך ניכט זאָ פיעל געלד דורכ'ס פענסטער היניס-ווערפען וואָללען. דיא עסטער-דייכישע ארמעע איזט געוויס פערטרויענס-ווירדיג, אללין דיא עסטערדייך-אונגארישע מאָנארכיע בעניננט קיינען קאמפף אום ענגלישעס געלד. ווירד נאָטהיג זיין, ווירד דיא עסטערדייך-אונגארישע מאָנארכיע איהרע אינטערעססען איוך אָהנע דיא ענגלישען שטערלינגע צו וואהרען וויססען!"

דיא אללער-נייעסטען דעפעשען.

ל אָ נ ד אָ ן 16. אפריל. דער היעזיגע רוסי-שע געזאנדטע גראף שובאלאָף האטטע הייטע איינע לעננערע בעשפרעכונג מיט דעם גראפען סאַליסבורי. רוסלאנד שפריכט נון נאכגיעביגער, וועסהאלב וועניגסטענס אויף דאס צושטאנדע-קאָממען איינער פ א ר - קאָנפערענץ האָפפנונג פאָרהאנדען איזט. — אינדעססען שיקטע ענגלאנד נייע קריעגס-שיפפע געגען דיא דארדאנעללען.

ב ו ק א ר ע ס ט 16-טען אפריל. אין דער הייטיגען דעפוטירטען-זיטצונג פראָטעסטירטע דער דעפוטירטע שטורצא געגען דען רוסיש-טירקישען פריעדענס-פערטראג אונד געגען דאס טרייבען דער רוסישען ארמעע אין רומעניען. היעריף ער-קלערטע דער מיניסטער, דיא רומענישע רעגיע-רונגע ווערדע דאהין ווירקען, דאס רומעניען פאָן דען רוסען בעפרייט ווערדע.

וועגען אונזערער היילינען פייערטאגע בלייבט דאס פרייטאג-בלאטט וועג, דאס נעכסטע בלאטט ערשיינט נעכסטען מאָנטאג.

געשעפטסבעריכט
פעסטער פרייזע.

נ ע ט ר י י ד ע-ג ע ש ע פ ט. פאָן ווייצען וואר נעס-טערן מעסיג צו מארקטע געבראכט, דער פערקויף וואר שוואך, פערקויפט ווארדען 6000 מטצר.

ו ו י י צ ע ן טהייס 700 מעטער-צטר' 78,5 קילאָ 12.30 גולד. — 200 מעטער-צטר' 78 קילאָ 12.30 גולד. 100 מעטר-צטר' 78 קילאָ 12.20 גול. 100 מעטר. צטר' 78 קילאָ 12.15 גולד.

ק ו ק ו ר ו ץ 7.50—7,55 גול.

ה א פ ע ר 6,82½ גולד.

ו ו י י צ ע ן פער פריה-יאהר 10.80—10,90:61 גול.

קוקורוץ פער מאי 7,32 — 7'35 גול.—

ה א פ ע ר פער הערבסט 6,70 — 6.75 גולד.

וויענער שלאכט-פיעהמארקט. דער אויפ-טריעב אויף דעם וויענער שלאכט-פיעהמארקטע אם 15-טען ד. מ. בעטרוג 3063 שטיק. דאפאָן ווארען: 1573 אונגארישע 1101 פאָלנישע אונד 389 דייטשע, — דיא פרייזע שטעלל-טען זיך פער 100ק': אונגארישע מאסט-אָכסען 50 — 58¼ גול. פאָלנישע 50—54½ גולד. דייטשע 53—58¼ גולדען.—

פעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בר"י רייז.

קאָנקורז.

אין דער היעזיגען איזראעליטישען אָרטהאָ-דאָקסען געמיינדע איזט דיא שטעללע איינעס לעה-רערס, וועלכער איינע פראָפּאראנדיע אבסאָלווירט האט, אין ציינגיס איבער דיא 4 עלעמענטאר-קלאססען בעזיטצט, דעם העבראַישען מעכטיג איזט, אונד אונגאריש אונד דייטש קאָררעקט שפריכט, מיט 3. מאי צו בעזעטצען. יאהרעס-גע-האלט 500 גולדען נעבסט אָרדענטליכער וואָהנונג. רעפלעקטירענדע מאָגען איהרע בעפעהיגונגס-צייג-ניססע נעבסט איסוייזען איבער זיטטליך-מאָרא-לישען לעבענס-וואנדעל ביז צום 2-טען מאי ל' י' אן דיא געפערטיגטע איינזענדען. לעדיגע לעהרער אָדער פערהייראטעטע מיט קליינער פאמיליע, ווערדען בעפאָרצוגט. דעם אקצעפטירטען ווער-דען דיא רייזע-שפעזען פערגיטעט.

סעקעלי-הויד (ביהארער קאָמ.) 1878.

דיא איזראעליטישע שול-קאָממיססיאָן.

קאָנקורז.

געפערטיגער זוכט איינען לעהרער, לעדיגען שטאנדעס, פיר זיינע קינדער, דער אים העברעאַי-שען, דייטשען אונד אונגארישען טיכטיג אונד אויך שוחט ובודק זיין מוס. דיא שטעללע איזט מיט ר"ח אייר צו בעזעטצען. יאהרעס-געהאלט 200 גולדען נעבסט קאָסט, קוואַרטיער אונד וועשע. רעפלעק-טירענדע מאָגען איהרע בעפעהיגונגס-צייגניססע נעבסט קבלות זייטענס פערטרויענס-ווירדיגער ראבבינער זאָגלייך אן דען געפערטיגטען איינזענדען.

SAMUEL WEISZ

in Cs. Lehota (Trencsiner Comitat) p. Baan.

שטעללען-געזוך.

איין ערציעהער, דער אין אללען אין דאס עלעמענטאר-שולפאך איינשלאגענדען וויססענס-צווייגען, וויא ניכט מינדער אים תנ"ך, אונד נאָטהי-גענפאללעס אויך אין גמרא אונטערריכט ערטהיילט, ווינשט אין דיעזער אייגענשאפט אנגעשטעללט צו ווערדען. געפעלליגע צושריפטען נעבסט אנגאבע דעם געהאלטעס בעליעבע מאן אונטער פאָלגענ-דער אדרעססע צו ריכטען:

MORITZ WEINBERGER

in Berettyó-Ujfalu (Poste restante).

דאוויד בלייער
קורצ- אונד ווירק-וואַרען-גראָסהענדלער

בודא-פעסט, וואיטצנער-בולעווארד, מאראָקקאנער-הויז.

עמפפיעלט זיין רייכסאָרטירטעס לאגער אל-לער גאטטונגען ריבבאָנ-בענדער, זיידען-בענדער, אטלאס-בענדער, סאממט-בענדער אונד וואש-בענדער. פערנער אללע גאטטונגען צווירנע אונד נעה-זיידע, זאָ וויא שפיל-גארנע, שטריק-גארנע אונד מוללע-גארנע. שטרימפפע, זאָקען, וועשע אונד קראוואטען פיר העררען אונד דאמען, זאָ וויא אללער אנדערן ווירק-וואַרען אונד איבער-הויפט אללער אין דיעזעס פאך שלאגענדען אר-טיקעל ען גראָס צו דען בילליגסטען פרייזען.

איך ערזוכע דיא געעהרטען קיפלייטען אים דער פראָווינץ מיך צו בעזוכען אָדער מיר בריעפליך אייפטרעגע צו ערטהיילען, אונד זיא ווערדען זיך איבערצייגען, דאס ביי מיר דיא ביל-ליגסטע אונד בעסטע איינקויפס-קוועללע איזט. מיינע אדרעססע לויטעט:

DAVID BLEIER

Waitznerboulevard, Marokkanerhaus, in Budapest.

יאָזעף צוואק עט קאָמפ.
ליקער-, רום- עססיג - עססענצ-פאבריק אונד ניעדערלאגע.

בודאפעסט, זעכסטער בעצירק, מאָהרענגאססע נומ' 4.

גראָסעס לאגער פאָן עכטעם אלטען אונד יונגען סירמיער שליוואָוויץ, פיינסטעס, עכטען יאמייקא-, ענגלישען אונד אינלענדישען רום, אללען סאָרטען פיינסטען טהעע'ס, עכט פראנצאָזישעס פראנצ-בראנטוויין, אלקאָהאָל, וויינגייסט אונד אללען אין דיעזעס פאך שלאגענדען ארטיקעל.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פריכטע		קוואליטעט פער העקטאל.	פער 100 קילאגר.
ווייצען	נייער באנאטער	74	10 70—10 80
"	"	75	10.90—11 05
"	"	76	11.20—11,35
"	"	77	11.50—11.60
"	"	78	11,70—11,80
"	"	79	— —.—
"	"	80	—.——.—
"	טהייס	74.	11.——11.10
"	"	75.	11,20—11 35
"	"	76'	11,45—11.60
"	"	77'	11.75—11 85
"	"	78'	11 95—12.10
"	"	79'	12,15—12.20
"	"	80'	—.——.—
"	פעסטער באדען	74	10.80—10.90
"	"	75'	11.05—11.15
"	"	76'	11 30—11.40
"	"	77'	11.45—11.55
"	"	78'	11.70—11.80
"	"	79'	11 90—12.—
"	"	80'	—.——.—
"	ווייסענבורגער	74'	10 90—11.—
"	"	75'	11.10—11 25
"	"	76'	11.35—11.50
"	"	77'	11 65—12.75
"	"	78'	11.85—11 95
"	"	79'	12.05—12.15

פריכטע	קוואליטעט פער העקטאל.	פער 100 קילאגר.
קאָרן	72	7.80—7.60
גערסטע פאלץ	62	8.70—8.20
גערסטע פוטטער	62	7.65—7 40
האפער	41	6 90—6,65
קוקורוץ באנאטער		.——.—
אנדערער	73	7.55—7.50
הירזע		7.60—7.40

ווייצען	פער אָקטאָבער	10.45
"	"	—.—
"	פריהיאהר	10.80
קוקורוץ	"	7.32
גערסטע	"	—.—
האפער	אָקטאָבער	6,70 —
"	"	—.—
רעפס	"	—.—

באללען-מעהל		פל. קר.
נומער	0	24 —
"	1	23 40
"	2	22 80
"	3	21 80
"	4	20 80
"	5	19 —
"	6	17 01
"	7	15 60
"	8	13 40
"	8½	11 80
שפיריטוס: אלטע פעטראריע פרעסהעפע		33,70
" נייע " קארטאפפעל		31,75

קורז-טאבעללע פאָם 16. אפריל

געלד-קורז	פל. קר.
זילבער-אגיא	106 65
דוקאטען	5 75
עסטרייך-אונגארישעס 8 גולדען גאלד-שטיק (20 פראנקס)	9 74
נאפאלעאנדאר	9 74
דייטשע רייכסבאנקנאטען	60 —
20 מארקשטיקע	11 95
מאסקויער רובעל	1 20

לאָאזע	פל. קר.
1839-ער שטאטס-לאזע גאנצע	316 —
דעטטא פינפטעל	316 —
1854-ער 4 פערצענטיגע שטאטס-לאזע	107 —
1860-ער " גאנצע	111 —
דעטטא " פינפטעל	115 —
1864-ער לאזע צו 100 גולדען	135 20
דעטטא " 50	134 —
טהייס רעגולירונג	24 —
טירקען-לאזע	15 —
קרעדיט-לאזע	160 —
קלארי-לאזע צו 40 גולדען	29 50
דאָנוי-דאמפפשיפפאהרטס-לאזע	95 —
אינסברוקער לאזע	19 50
קעגלעוויטש " צו 10 גולדען	15 50
[illegible] " 20	14 75
[illegible] " 40	29 25
סאלם " 40	28 25
רודאלפלאזע " 10	15 —
פאלפי-לאזע " 40	38 25

לאָאזע	פל. קר.
זאלצבורגער לאזע צו 20 גולדען	15 75
דט. גענאיס " 40	28 —
סטאניסלויער " 20	20 50
טריעסטער " 100	120 —
דעטטא " 50	62 —
וואלדשטיין " 20	22 75
ווינדישגרעטצער " 20	25 75
אונגארישע פרעמיען-לאזע צו 100 גולד.	75 —
דעטטא צו 50 גולדען	75 —
וויענער לאזע	89 50

ווערטה-פאפיערע.	פל. קר.
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	78 50
טעמעשוואר-באנאטער	77 50
זיעבענבירגישע	77 —
גאליציש	85 25
בוקאווינער	81 60
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	98 —
וויינצעהענט-אבלאזונגס-אבליגאציאנען	80 —
פפאנדבריעפע דער אונגארישען באדענקרעדיט-ריט צו 5 איינהאלב פערצענט	95 —
דער אונגארישען היפאטעקען באנק צו 5 איינהאלב פערצענט	79 25
דער אונגארישען אללגעמיינען באדענקרעדיט-אנשטאלט צו 5 אונד איינהאלב פער-צענט	— —
דעטטא צו 6 פערצענט	— —
דער פעסטער קאממערציאל-באנק	91 75

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS

Budapest, 1878 Druck v. M Burian, Marokkanerhof.

טהימע צוריקקעהרען וואללטע אונד דעסהאלב זיך דענן אויך גאנץ פרייוויללינ ענטפיהרען ליעס. דיא בלעטטער שימפפען נאטירליך איבער דיעזע ענטפיהרונג; וויר יעדאך גלויבען, דאס ווענן איין ברודער אללעס מאגליכע איפביעטעט, דאמיט זיינע שוועסטער צים יודענטהומע צוריקקעהרע, דערזעלבע היעפיר עהער לאב אלס טאדעל פערדיענע. דיעזע ענטפיהרונג וואר „לשם שמים.“ מאגליך, דאסס דאס געריכט דען ברודער היעפיר טראצדעם פעראורטהיילען ווירד; פאן יידיש-רעליגיאזעם געזיכטס-פונקטע פערדיענט דערזעלבע געוויס ניכט אלס פערברעכער בעטראכטעט צו ווערדען!)

* (דיא פאריזער וועלט-אויס-שטעללונג) ווירד טראטץ אללער קריעגס-בעזארגניססע אם 1-טען מאי פייערליך עראפפנעט. דער פרעזידענט מארשאלל מאק מאהאן, זיינע גענעראלע, דיא הייפט-שטאאטס-בעאמטען, דיא געזאנדטען אללער גראס-מעכטע, זעממטליכע מיטגליעדער דעס אבער- אונד אונטער-הויזעס ווערדען שלאג 10 אוהר פארמיטטאגס איף דעם אויסשטעללונגס-פלאטצע אין פאללער פאראדע ערשיינען, אום דער עראפפנונגס-פייערליכקייט איינען האהערען גלאנץ צו פערלייהען. — זא זיעהטס אין דער וועלט אויס. איף דער איינען זייטע קריעגס-דראהונגען, איף דער אנדערן זייטע גלענצענדע אויסשטעללונגען אונד פייערליכקייטען. איבריגענס ליעפערט פראנקרייך דען בעוויז, דאס עס זיך טראטץ זיינער ניעדערלאגע אין וועניגען יאהרען צו פאללעם גלאנצע ערהאבען האט. ווירד זא עטוואס אויך דער טירקייא געלינגען? וויר גלויבענ'ס ניכט!

* (דיא דרייצעהנטע פרייא.) וויא אויס פאריז בעריכטעט ווירד, האבע איין געוויססער דאוויד קאהן דיעזער טאגע דארט הייראטען וואללען, נאכדעם ער אין רוסלאנד, גאליציען אונד רומעניען ניכט וועניגער אלס 12 וייבער האט זיטצען לאססען. שאן שטאנד ער מיט דער 13-טען ברויט אונטער דער „חופה“, אלס איינע פרייא אין דיא סינאגאגע מיט דעם רופע הינינשטירצטע: „אום גאטטעס וויללען! דער מענש איזט יא מיין מאנן!“ דער פיעלערפאהרענע ברייטיגאם פינגעלטע דיא אונגליקליכע פרייא אין דער סינאגאגע הינויס, אונד בעהויפטעטע: זיינע עהע מיט דערזעלבען זייא אונגילטיג, דא ער איין „כהן“ איזט, וועהרענד זיא איינע „גרושה“ וואר! — דער מאנן ערהיעלט דרייא-יעהריגע קערקערשטראפע.

* (דיא יודען אין שפאניען.) אין דעם פערדופענן שפאניען, ווא אונזערע פארעלטערן וועגען איהרער רעליגיאן דען שייטער-הויפען בעשטייגען מוסטען, וואהנען נונמעהר וויעדער יודען, יא וויא וויר בערייטס פאר מאנאטען געמעלדעט, הערדשט אין שפאניען זאגאר דיא פאללסטע גלייכבערעכטיגונג פיר אללע קאנפעססיאנען. וויא עס יעדאך שיינט, וואגען עס אונזערע דארטיגען גלויבענס-ברידער נאך אימטער ניכט, מיט איהרער רעליגיאן אפפען איפציטרעטען. זא ווירד איינעם פראנצאזיש-יידישען בלאטטע אויס דער שפאנישען הייפטשטאדט מ א ד ר י ד היעריבער פאלגענדעס בעריכטעט: „עס בעפינדען זיך היער איינגעפעהר 40 יידישע פאמיליען. עס זינד אונטער איהנען זאלכע, דענען דיא רעליגיאן איבערהייפט וועניג אם הערצען ליעגט, וויא עס דערארטיגע יודען היישטיטאג איבעראלל גיבט. דיא מייסטען זינד יעדאך מיט הערץ אונד זעעלע דעם יודענטהומע צוגעטהאן, אללײן זיא פירכטען נאך אימטער דען ביים פאלקע טיעף וואירצעלנדען יודען-האס. אויס דיעזעם גרונדע אונטערליעסען זיא עס ביז יעטצט, זיך צו איינער זעלבסט-שטענדיגען יידישען קולטוס-געמיינדע צו קאנשטיטואירען אונד בעזיטצען ביז הייטע ניכט איינמאל איין הויז, ווא זיא געמיינזאם דען גאטטעס-דיענסט אבהאלטען זאללטען.“ — זעהר ריכטיג מאכט דאס ערוועהנטע פראנצאזיש-יידישע בלאטט היעריבער פאלגענדע בעמערקונג: „איינגעפעהר 400 יאהרע זינד עס, דאס אין שפאניען קיין אפפענטליכער יידישער גאטטעסדיענסט אבגעהאלטען וואורדע. עס איזט דאהער דאפפעלטע פפליכט אינזערער גלויבענסגענאססען אין מאדריד, דאפיר צו זארגען, דאס אין שפאניען דער זא לאנגע אונטערבראכענע יידישע גאטטעסדיענסט וויעדער עררישטעט ווערדע. — צאהלרייכע פראממע יודען זינד אין דיעזער שטאדט צור פערהערליכונג דעס יודענטהומס אונד דער גאטטעס-רעליגיאן געשטארבען. וויר זינד עס דעם אנדענקען דיעזער פראממען גאטטעס-העלדען שילדיג, דאס וויעדער אנצישטרעבען, וואפיר זיא איהר לעבען געאפפערט!“ (אונזערע לעזער ווערדען זיך וואהל נאך עראיננערן, דאס איינע יידישע דעפוטאציאן ביים יונגען קאניג אלפאנס פאן שפאניען גלייך נאך זיינער טהראנבעשטייגונג איהרע איפוואארטונג געמאכט. דער יונגע קאניג זאגטע דער יידישען דעפוטאציאן ביי דיעזער געלעגענהייט אויסדריקליך: „דיא געזעטצע שפאניענס קיננען קיינען אונטערשיעד צווישען דער איינען אונד דער אנדערן קאנפעססיאן. אללע בירגער דעם שפאנישען שטאאטעס זינד פאללקאממען גלייכבערעכטיגט. עס הענגט אלזא נור פאן דען יודען זעלבסט אב, דיעזע גלייכבערעכטיגונג אין אינגעשמעלערטעם מאאסע צו בעניטצען!“ — ווענן עס אבער אים דיא זאכע דער יודען אין שפאניען זא גינסטיג בעשטעללט איזט, זא איזט פיר זיא קיין גרונד פארהאנדען, איהרע רעליגיאן נאך אימטער צו פערהיימליכען. אויך דער פאלקס-האס מוס יא מיט דער צייט שווינדען, ווענן דאס פאלק איינמאל מיט דעם געדאנקען פערטרויט געמאכט ווירד, דאס נונמעהר דיא יודען אין שפאניען פאללבערעכטיגטע שטאאטסבירגער זינד. — ווענן מאן אבער דאס יודענטהום זארגפעלטיג צו פערהיימליכען זוכט, דא ווירד דאס פאלק יא ניע געלעגענהייט האבען, דיא יודען אונד דיא יידישע רעליגיאן אכטען אונד שעטצען צו לערנען!)

* (דיא יידישען שולען אין דער טירקייא וועהרענד דעם קריעגס.) בעקאננטליך האט דער כל ישראל חברים-פעראיין אין דען טירקישען פראווינצען מעהרערע יידישע שולען עררינכטעט, דיא זעהר בעדייטענדעס לייסטען. עס איזט געוויס אינטערעססאנט צו ערפאהרען, וויא עס דיעזען שולען וועהרענד דעם רוסיש-טירקישען קריעגעס ערגאנגען זייא. איין זאעבען איינגעגעבענער בעריכט דעם ערוועהנטען פעראיינעס מעלדעט היעריבער פאלגענדעס: „דיא שולען דעס כל ישראל חברים-פעראיינעס אין דען טירקישען פראווינצען האטטען נאטירליך וועהרענד דעם קריעגעס אויך איהרערזייטס איינען הארטען קאמפף צו בעשטעהען, אללײן זיא וואורדען דורך דיעזע פייער-פראבע אין איהרעם פארטבעשטאנדע דעננאך ניכט ערשיטטערט. נור דיא שולען אין ווידדין אונד זאמאקאף מוסטען גלייך ביי בעגינן דעס קריעגעס געשלאססען ווערדען. אויך דיא ביידען שולען אין רוסטשוק מוסטען וואהל געשלאססען ווערדען, נאכדעם דיעזע פעסטונגס-שטאדט זא העפטיג בעשאססען וואורדע. דאך וואורדען דיעזעלבען זאגלייך דורך איינע אין ווארנא עררינכטעטע שולע וויעדער ערזעטצט. אללע אנדערע שולען, וועלכע דער ערוועהנטע פעראיין אין דער איראפאאישען טירקייא עררינכטעט האט, אינסבעזאנדערע אבער דיא שולען אין קאנסטאנטינאפעל האבען דען אונטעררינכט אויך ניכט איינמאל אונטערבראכען. נאך מעהר! עבען וועהרענד דעם קריעגעס וואורדע אין דען דארדאנעללען-פעסטונגען איינע נייע שולע עראפפנעט. אין דיעזעם איינגענבליקע געהט מאן זאגאר דאראן, אין דער קאנסטאנטינאפלער פארשטאדט גאלאטא איינע נייע מעדכען-שולע צו עררינכטען. דער בעריהמטע באראן הירש האט צור אויסבילדונג דער יידישען יוגענד אין דער טירקייא איינע מילליאן פראנקס געווידמעט, וואפאן בערייטס דער בעטראג פאן 26642 פראנקס פעראויסגאבט וואורדע. —

שטענדיג געהיילט. איך זעהע נון, דאס וויקטאריא נור א י י נ ע ן ליעבט, אונד דאס איזט בעניאמין. נעממט זיא איהן ניכט, דאנן נעממט זיא קיינען, דענן זיא שטירבט! יעטצט בין איך פאללשטענדיג בייא זיננען, אבער איך מיסטע וואהנזיננינ ווערדען, ווענן וויקטאריא ערנסטליך ערקראנקטע.“

„„איך מיינע יא, דאס נאך האפפנונג פארהאנדען איזט, זיא מיט בעניאמין צו פערזאהנען, אהנע איהם דיא געשיכטע דיעזעס בריעפעס מיטצוטהיילען.““

„פערזוכען זיא דאס — זאגטע אבער!“

„„זאגטע אבער ווערדע איך דיעזען קערל אונשעדליך מאכען! (זאגטע וויללליאם פיר זיך, נאכדעם ער זיך ענטפערנטע.) איך מיסטע איין שטימפער (איין שלעמיעל) זיין, ווענן איך מיך נאך פאר איינעם זאלכען פירכטען זאללטע — דאך איך וויל עס נאך מיט בעניאמין פערזוכען!““ — —

זעכסאונדצוואנציגסטעס קאפיטעל.

בעניאמין דע איזראעלי וואר נאך יענעם פארפאללע זעהר אנגעגריפפען נאך הויזע געקאממען. ער טראף זאפארט אללע אנארדנונגען, אום נאך אן זעלבעם אבענד לאנדאן צו פערלאססען אונד זיך איף לענגערע צייט נאך איינעם קליינערן דארפע צוריקצוציעהען. דיא רעזידענץ-שטאדט, דיא גראסע געזעללשאפט וואַרען איהם פערהאסט געווארדען, ער וואללטע נון דיא איינזאמקייט אויפזוכען, אום דא זיינען רוהיגען פערשטאנד וויעדער פינדען צו קאננען. — פלאטצליך וואר וויללליאם געלעדסין איינגעטרעטען אונד זאגטע: „פערצייהען זיא, דאס איך מיך איינדרענגע, אבער . . . .“

בעניאמין וואר איסעראַרדענטליך איפגערעגט, זיין צארן שטייגערטע זיך נאך וועגען דיעזעס צודרינגליכען מענשען, אונד ער זאגטע: „„העדר! לאססען זיא מיך יעטצט אין רוהע, וויא זיא זעהען, בין איך מיט מיינען רייזע-פארבערייטונגען בעשעפטיגט.““

„איין ביסכען געדולד, וויר זינד באלד פערטיג! (זאגטע וויללליאם) איך וויל קורץ זיין! מיין ליעבער בעניאמין, זיא זינד מיין אלטער פריינד, אויף זיא נעהמע איך ריקזיכט, אבוואהל וויר אין לעטצטערער צייט פערשיעדענע וועגע פערפאלגען. איך קאממע צו איהנען פאן מיינער קוזינע הער. איך האבע וויקטאריא בעזוכט, נאכדעם זיא זיך פאן איהר ענטפערנט האבען. דאס ארמע ריינע מעדכען שטירבט אן איינער הערצענס-וואונדע, ווענן זיא דיאזעלבע ניכט מעהר היילען וואללען. זיא ווירד פאן רייע אונד געוויססענס-ביססען איף דאס שרעקליכסטע געמארטערט אונד געפאלטערט.“

„„העדר! טהוען זיא מיר דען געפאללען — אונד שפרעכען זיא פאן אללעם — נור ניכט פאם דיעזעם! — העדר! העטטע מיר איין מאנן דאסועלבע געזאגט, וואס מיר וויקטאריא זאגטע, זא העטטע זיין אדער מיין בלוט פליעסען מיססען. וואס איך אלזא איינעם מאננע ניכט פערצייהען קאננטע, זאללטע איך איינעם מעדכען, דאס איך מיר אלס מיינע צוקינפטיגע פרויא דאכטע, יא פערצייהען! ניע!““

„באה! ווייבער-וואַרטע זינד ווינד; ווערפען זיא איינע זא גלענצענדע פארטהיע וועגען איינער זאלכען קלייניגקייט ניכט פאן זיך!“

„„אויך זיא האלטען מיך פיר געלד-נייציג אונד האבזיכטיג? וואללען זיא פיללייכט דער מאנן זיין, דער מיך צום דועלל הערויספאָדערט? נון, ווענן זיא לוסט האבען . . .““

„נאטט בעהיטע! זיא וויססען, דאס איך קיין פיינליגג בין, אבער איך האבע ווירקליך קיינע לוסט, מיך מיט איהנען צו שלאגען, קאממען זיא, זייען זיא פערנינפטיג!“

„„וויללליאם! איך וויל רוהיג זיין! מאג זיין, דאס זיא איינע גוטע אבזיכט האבען, אבער איך וויל פאן וויקטאריא ניכטס מעהר וויססען. פיר מיך עקסיסטירט זיא ניכט מעהר! זיא קעננען מיך אונד וויססען, דאס איך איין וואַרט, וועלכעס איך נאך איבערלעגונג אויסגעשפראכען, נאך ניע צוריקגעצאגען האבע. שפארען זיא מיך ניכט, וויללליאם! איך מוס נאך הייטע אברייזען!““

„איזט דאס איהר לעטצטעס וואַרט? זיא זינד אלזא פעסט ענטשלאססען, וויקטאריא ניכט מעהר צו זעהען?“

„„יא! — דאס וויב, וועלכעס איינען עהרענווערטהען מאנן צום נאטטען וועהלט, דארף ניע איף איינע זילבע נענען זיינען נוטען רוף הארכען. זיינע עהרע איזט דיא איהריגע. קורץ, איך ערוועבע זיא, דיא וואונדען ניכט נאך מעהר איפצורייסען, פערלאססען זיא מיך!““

„אונד זאלל איך דאס מיינער קוזינע זאגען?“

„„וויא זיא וואללען! הארען זיא וויללליאם, וואס איך יעטצט איהנען נאך זאגען וויל. איך וויל זיא ניכט אנקלאגען, וויל זיא ניכט פערדעכטיגען. איך וויל אין איהר הערץ ניכט דרינגען; זאללטע עס זיך אבער הערויסשטעללען, דאס זיא היער דיא האנד אין דיעזעם טייפלישען שפיעלע געהאבט העטטען, דאנן מיסטען זיא פיעל פעראנטוואָרטען.““ — —

(פארטזעטצונג פאלגט.)

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

*(וואנן ווירד דער אונגא-
רישע רייכסטאג געשלאססען?)
אין פיעלען קרייזען ווערדען בערייטס דיא פארבע-
רייטונגען צור נייען וואהל מיט גראָססער לעבהאפ-
טיגקייט בעטריעבען. אונד דאָך איזט ביז יעטצט
ניכט איינמאל נאָך דער צייטפונקט בעשטיממט,
וואנן דער רייכסטאג געשלאָססען ווירד. וואָהל
וואורדע פאָר וועניגען טאגען אין מאנכען פאָליטי-
שען בלעטטערן געמעלדעט, דאס דער רייכסטאג
מיט אללער בעשטיממטהייט אם 15-טען יוני 1878
געשלאָססען ווירד, וואָראנן דיא נייא-וואהלען בע-
גיננען. איין רעגיערונגס-בלאטט גיבט אינדעס
דיעסבעציגליך זאָעבען פאָלגענדע ערקלערונג אב:
„דיא נאכריכט, דאס דער רייכסטאג אם 15-טען
יוני אונבעדינגט געשלאָססען ווערדען מיססע, בע-
רוהט אויף איינעם איררטהומע. דא דיא צייטדויער
איינעם רייכסטאגעס אויף דרייא יאהרע בעשטיממט
איזט אונד דער גענענווערטיגע רייכסטאג פאָר 3
יאהרען אם 28-טען אויגוסט עראָפפנעט וואורדע,
זאָ מיססטע דערזעלבע הייער נאטירליך ערסט אם
27-טען אויגוסט געשלאָססען ווערדען. דא יעדאָך
דער צוועק דעם רייכסטאגעס ניכט אים בלאָסען
„זיטצען" בעשטעהט, זאָ איזט עס לייכט מאָגליך,
דאס ער זיינע ארבייטען פריהער פאָללענדעט אונד
דעסהאלב אויך פריהער געשלאָססען ווירד." —
וואנן דער רייכסטאג אלזאָ געשלאָססען ווירד,
קאנן הייטע נאָך ניעמאנד מיט בעשטיממטהייט
וויססען, זאָפיעל נור איזט בעשטיממט, דאס ער
איבער דען 28-טען אויגוסט הינויס ניכט דויערן
דארף. אללעם איבריגע הענגט דאפאָן אב, אָב ער
זיינע ארבייטען פריהער אָדער שפעטער פאָלל-
ענדעט. —

*(יידיש-גריעכישע אויפ-
שטענדישע.) אין טהעססאליען אונד מאצע-
דאָניען דויערט בעקאננטליך דער אויפשטאנד דער
דאָרטיגען גריעכישען בעפאָלקערונג געגען דיא
טירקישע הערשאפט פאָרט. וויר האבען
עס ווידערהאָלט הערפאָרגעהאָבען, דאס דיעזע
אויפשטענדע דער גריעכישען בעפאָלקערונג אין
דען טירקישען פראָווינצען פאָן דער גריעכישען רע-
גיערונג ניכט בלאָס גערנע געזעהען, זאָנדערן אים
געהיימען אויך אונטערשטיטצט ווערדען. יינגסט
דריקטען דיא אין אטהען, דער הויפטשטאדט גריע-
כענלאנדס, ערשיינענדען בלעטטער איהרע פריידע
דאריבער אויס, דאס אונטער דען אויפשטענדישען
אין טהעססאליען אונד מאצעדאָניען אויך צאהל-
רייכע יודען זיך בעפינדען. דיא אויס גריעכענ-
לאנד אונד זיינען אינזעלן זיך צוזאממענגעשאארטע,
אום דאס טירקישע יאָך אבצושישטעלן. דיא טאפ-
פערקייט דיעזער יידיש-גריעכישען העלדען ווירד
מיט אללגעמיינער אנערקעננונג הערפאָרגעהאָבען.
איינע דעפעשע פאָם 19-טען דיעזעס אויס אטהען
מעלדעט זאָגאר פאָלגענדעס: „דרייא דיעזער
יידיש-גריעכישען העלדען שטארבען געלעגענטליך
דעם יינגסטען אויפשטאנדעס געגען דיא טירקען
דען העלדען-טאָד אונד וואורדען מיט אללען מי-
ליטערישען אויסצייכנונגען אויף דעם שלאכטפעל-
דע זעלבסט צור עוויגען רוהע בעשטאטטעט. אם
אָפפענען גראבע בעטעטע איין גריעכישער גייסט-
ליכער פיר דיא זעעלען-רוהע דיעזער דרייא יידי-
שען העלדען, דיא פיר דיא בעפרייאונג איהרעס
גריעכישען פאטערלאנדס איהר לעבען געאָפפערט.
דיא יידיש-גריעכישען אויפשטענדישען ציעהען
אונטער אבזינגונג איינער ליעדער אין דען
קאמפף, דיא עבענפאללס פאָן איינעם יידישען
ארצטע אין קאָרפו, העררן דר' סאמועל ראָמאני,
אבגעפאסט זינד." — (אונס געריכט עס געוויס ציר
פריידע, וועגן דיא טאפפערקייט אונד דיא מילי-
טערישען טוגענדען אונזערער גלייבענסברידער
אללגעמיינע אנערקעננונג פינדען. אינדעס בלייבט
עס אונבעגרייפליך, ווארום דיא יידען אים אינטער-
עססע דער גריעכען געגען דיא טירקייא קעמפפען
זאָללטען! דיא גריעכען (יונים) וואָרען אימטער
פיינדע דער יודען, וועהרענד דיא יידישען איינ-
וואָהנער דער טירקייא גיע גרונד האטטען, זיך אי-
בער הארטען דריק אונד פערפאָלגונגען צו בע-
קלאגען! אונד וועגן איין גריעכישער גייסטליכער
פיר דיא זעעלען-רוהע דער געפאללענען יידישען
סאָלדאטען בעטעט — ליעגט היערין ניכט בייסענ-
דער שפאָטט! וועגן דיא גריעכען דיא פערדיענס-
טע דער יידישען סאָלדאטען ווירקליך צו ווירדיגען
פערשטעהען, זאָ העטטע מאן יא אויך איינען יידי-
שען זעעל-זאָרגער אנשטעללען קאָננען, וויא דיעס
אין קריעגס-צייטען זייטענס דער געבילדעטען
ארמעע-פערוואלטונגען אין דער רעגעל געשיעהט.
איבעריגענס קאנן איין יודע גאניץ גוט ציר ערדע
בעשטאטטעט ווערדען אויך אָהנע זעעל-זאָרגער!
וואָצו אלזאָ דער גריעכישע גייסטליכע בייא דער
בעשטאטטונג יידישער סאָלדאטען!)

*(איינע ענטפיהרונג לשם
שמים!) זאָ אָפט פאָן דער ענטפיהרונג איינעם
פרויענצימטערס דיא רעדע איזט, זאָ האנדעלט עס
זיך היעבייא געוואָהנליך אים איין אונזיטטליכעס
ליעבעספערהעלטניס. גאניץ אנדערס איזט עס אים
דיא ענטפיהרונג בעשטעללט, איבער וועלכע דער
„נייען פרייען פרעססע" אים מעהריש-אָסטרוי
וויא פאָלגט בעריכטעט ווירד: „איינע פאָר וועני-
גען טאגען שטאטטגעהאבטע ענטפיהרונג פערזעטצ-
טע אונזערע שטאדט אין לעבהאפטע איפרעגונג,
אונד בילדעט זאָגאר דען געגענשטאנד איינער גע-
רייכטליכען אונטערזוכונג. אם 11-טען פעבער פאָר-
ויגען יאהרעס וואורדע געמליך אין דער הדעזיגען
קירכע דיא טויפונג דעם יאָזעף גריבאָווסקי מיט
זיינער בריוט, אנטאָניע אראבין, איינער געטויפ-
טען יידין אויס יאָוואָרזנאָ, פאָללצאָגען. דאס יונגע
עהע-פאאר לעבטע גליקליך אונד צופריעדען, נא-
מענטליך נאכדעם אנטאָניע איהרען מאנן אויך מיט
איינעם בילד-היבשען קינדע בעשענקט האט. —
אללין טראָטץ אלל דעם בעפאנד זיך דיא יונגע
פרויא אין איממערוועהרענדער אונרוהע, דיא עס
היער בעקאננט וואר, דאס איהרע פערוואנדטען
אללעס אויפביעטען, אום זיא צור ריקקעהר צום
יידישען גלויבען צו בעוועגען. נאמענטליך איהר
ברודער וואר עס, דער איהר אונאויפהאָרליך צו-
רעדעטע, איהרען מאנן צו פערלאססען; אויך אנ-
דערע אייפריגע יודען וואָללטען דיא פרויא צו
דיעזעם שריטטע בעוועגען; דאָך אללעס וואר
פערגעבליך; דיא יונגע פרויא וואר אונד בליעב
שטאנדהאפט. לעטצטען דאָננערסטאג ערשיען
איהר ברודער ווידער בייא איינעם היעזיגען יידי-
שען הייפטמאנגע, ליעס זיינע שוועסטער הינבע-
שטעללען, דא ער, ערפאהרען האטטע, דאס
איהר מאנן עבען אויס דער שטאדט פערריזט זייא.
וואס פאָן דא אן מיט דער יונגען פרויא געשעהען
איזט, קאָננטע ביזהער ניכט ענטדעקט ווערדען. —
איינענצייגען זאגען יעדאָך אויס, דיא פרויא זאממט
איהרעם קינדע אין בעגלייטונג איהרעם ברודערס
אונד נאָך אנדערער דרייא איזראעליטען אן דעם-
זעלבען טאגע אויף דעם באהנהאָפע אין פערצי-
וואָס געזעהען צו האבען. אלס דער נאָך קראקויא
אבגעהענדע געמישטע צוג זיך אין בעוועגונג זעטצ-
צען וואָללטע, וואורדע זיא פאָן איהרעם ברודער,
דער בערייטס אים קופעע זאס, געוואלטזאם זאממט
דעם קינדע אין דען וואגגאָן געצאָגען, וועהרענד
דיא דרייא איזראעליטען דיעזעלבע פאָן הינטען
נאכשאָבען, דאמיט זיא קיינען ווידערשטאנד ליים-
טען קאָננע. אלס גריבאָווסקי אבענדס פאָן דער
ארבייט הייםקעהרטע, פאנד ער זיינע וואָהנונג
לעער אונד מאכטע בייא דער בעהאָרדע דיא
אנצייגע, דאס מאן איהם דיא פרויא זאממט קינד
געוואלטזאם ענטפיהרט האבע!" (אונס שיינט עס
אונגלויבליך, דאס איינע פרויא זאממט קינד גע-
וואלטזאם אין איין אייזענבאהן-קופעע היניינ-
געצאָגען אָדער היניינ-געשאָבען ווערדען קאָננטע,
דער קליינסטע לערם, דען זיא געשלאגען העטטע,
ווירדע געניגט האבען, אום איהר געגען איהרע
ענטפיהרער הילפע צו פערשאפפען. עס שיינט
אלזאָ, דאס דיא פרויא ענדליך זעלבסט צום יודענ-

פאָלליעטאָן.

מערקווירדיגע פערהעלטניססע.

(48-טע פאָרטזעטצונג.)

„מיין ליעבער, גוטער ווילליאם (זאגטע וויקטאָריא)
וויא גליקליך ווערע איך, וועגן איך אויך אין מיינעם אינ-
נערן איבערציינט ווערע, דאס בעניאמין איין פאלשער
הייכלער איזט. אבער וואס זעלבסט מיינע אויגען אין דעם
בריעפע געזעהען האבען, וויללט מיין הערץ, מיין איננערעס,
ניכט גלויבען. ווילליאם! בעטראכטען זיא מיך, וועגן זיא
וואָללען, איך ליעבע דען הערן דע איזראעלי נאָך דיעזעם
פאָרפאללע נאָך מעהר אלס צופאָר! — זיין בענעהמען וואר
זאָ עהרליך, זאָ מענגליך, דאס איך גלויבען מוס, דאס
דער סאטאן זעלבסט, דער ניעמאנדעם דאס גליק גאָננט,
יענען בריעף געשריעבען אונד יענע האנדשריפט זאָ טייפ-
ליש נאכגעאהמט. איך בעריע עס זעהר, דאס איך מיך זאָ
גלייך פאָן דיעזער פערבלענדענדען לייבענשאפט זאָ וויית
הינרייסען ליעס. איך מאָכטע פיעל דארום געבען, וועגן איך
דיעזען פאָרפאלל ווידער אונגעשעהען מאכען קאָננטע. אָ,
מיין גוטער ווילליאם, מיין הערץ קאנן דאס ניכט ערטרא-
גען, איך מוס אונטערליעגען!"
וויקטאָריא וואָרף זיך אויף דען זעססעל אונד וויינ-
טע ביטטערליך. ווילליאם ווענדעטע נון אבערמאלס אלל
זיינע טייפלישען קינסטע אן, אום איהרע ליעבע צו בענ-
יאמין אין האסס אונד פעראכטונג אומצו-וואנדלען; אבער
יע גראָססער דיא פערליידונג ווישענס וויללאמ'ס וואר,
דעסטאָ מעהר שטיינערטע זיך דיא ליעבע וויקטאָריא'ס צו
בעניאמען אונד דעסטאָ מעהר נאגטע איהר דיא רייע דאס
הערץ, וויל זיא זיך פאָן דער שרעקליכען אייפערזוכט זאָ
וויית הינרייסען ליעס. — ענדליך ראפפטע זיא זיך ווידער
אויף, אונטערדריקטע דאס וויינען, ערגריף דיא האנד
ווילליאמ'ס אונד זאגטע: „וויללי א ם! וועגן זיא
מיר ווירקליך זאָ טרייא זינד, וויא זיא מיר דאס זאָ
אָפט בעטהייערט האבען, דאנן זאָללען זיא נאָך הייטע
צייגען, וואס זיא פיר מיך טהון קאָננען. עס איזט דיא
ערסטע געפעלליגקייט, אום דיא איך זיא ערזוכע, איזט
אבער אויך דיא גראָסטע געפעלליגקייט, דיא זיא מיר יע
אין מיינעם לעבען ערווייזען קאָננטען. געהען זיא זאָפאָרט
— צו בעניאמין! זיא בעזיצען דיא קונסט דער בערעד-
זאמקייט, זוכען זיא איהם צו בעווייזען, דאס נור איינע
זאָלכע איננינגסטע ליעבע, וויא איך צו איהם האבע, איינע
זאָלכע העפטיגע אייפערזוכט ערציינען קאנן! אך, דיעזע
וואָרטע זינד צו טראָקען, זיא מיססען דענזעלבען מעהר
געפיהל, איינען צארטערען שמעלץ פערלייהען! — אָ,
דיעזער שטאָלץ דער פרויען! ווארום זאָללטע איך דענן
ניכט אללין הינגעהען, מיך איהם צו פיסען ווערפען אונד
איהם זאגען: „געליעבטער! פערגיב! נור מיינע אונערמעס-
ליכע ליעבע צו דיר קאָננטע מיך זאָ אויסער פאססונג ברינ-
גען, דא איך גלויבטע, דאס דו מיך ניכט ליעבסט!
— דאָך ניין! ער ווירדע מיך וועגן דיעזער דעמיטהיגונג
פעראכטען! זאגטע ער עס ניכט זעלבסט, דאס וועגן איך
זאָגאר שאָן זיינע פרויא ווערע, זאָ ווירדע ער מיך אין
דיעזעם פאללע מיט זיינען אייגענען פיסען וועגשטאָסען!
— — וויללי אם! וואס שטעהען זיא נאָך אונד זעהען מיך
זאָ וואונדערליך אן? געהען זיא, איילען זיא, איך האבע
קיינע רוהע, דער גראָסטע שטורם אויף דעם מעערע טרייבט
קיין זאָלך גרויזאמעס שפיעל מיט דען וועללען, וויא דיעזע
רייע מיט מיינעם בלוטע אונד מיינעם הערצען. געהען זיא,
פערזוכען זיא דאס מאָגליכסטע, איך וויל איהנען היע-
פיר ביז צום לעטצטען אטהעמ-צוגע מיינעם לעבענס דאנק-
באר זיין!"
אלס וויללי אם דאס הויז וויקטאָריא'ס פערלאססען
מוסטע, זוכטע ער פאָר אללעם דען דיכטער עבערהארד
אויף. עבערהארד וואר זעהר אויפגערעגט אונד וואָללטע
אין זיינער וואוטה דען וויללי אם צערייסען. „זיא האבען
מיך צום מאָרדער געמאכט! (שריע עבערהארד!) איך
מאָרדעטע, אבער איך קאָננטע ניכטס רויבען אונד ניכטס
געווינגען! וויקטאָריא איזט פאָן בעניאמין אויף עוויג גע-
טרעננט, געהאָרט אבער אויך ניכט מיר, זיא שטירבט!"
„מאן שטירבט ניכט זאָ לייכט! (זאגטע וויללי אם)
אבער אין דער טהאט מוס דאס מעדכען אין איינע זעהר
געפעהרליכע קראנקהייט פערפאללען, וועגן וויר דא ניכט
דיא פאָן אונס זעלבסט געשלאגענען וואונדען צו היילען
זוכען!"
„דאס ווערדע איך אויך טהון! איך וויל היגגעהען
אונד וויל זאגען, וויא דער איינציגע קוועגן מיך צום מאָר-
דער זיינער קוועגע פערלייטען וואָללטע. . ."
„דאס קאָננען אונד דאס דירפען זיא ניכט טהון,
זיא זעלבסט שטעמפעלן זיך צום געדונגענען מאָרדער, נאָך
איזט האָפפנונג . . ."
„ניין! קיינע האָפפנונג! דיא מאכט דער היילינגען
ליעבע איזט שטערקער אלס אונזערע טייפלישע קונסט.
איינעם היילינגטהום קאנן דער סאטאן ניכט נאהע טרעטען!
איך בין יעטצט ווירקליך אן מיינעם פערשטאנדע פאלל-